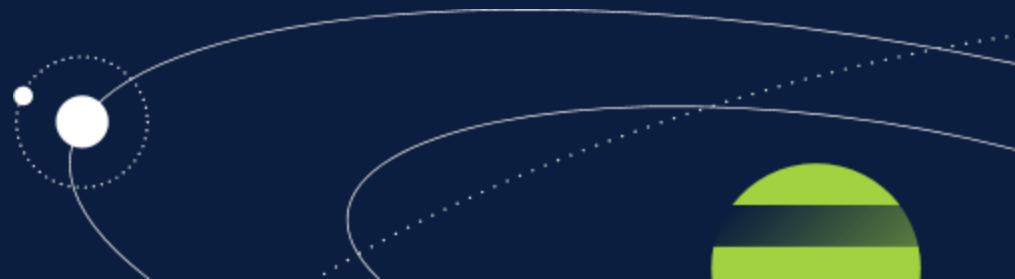

Viešųjų pirkimų savaitinis naujienlaiškis

2023 m. lapkričio 13-19 d.
46 metų savaitė

Turinys

1. Savaitės komentaras
2. Teisės aktų pakeitimai
3. Institucijų aktualijos
4. Teismų praktika

Savaitės komentaras

Mielieji,

Praėjusią savaitę teismų praktikoje išsiskyrė ginčai dėl viešojo pirkimo (koncesijos) sutarčių nutraukimo ar pasibaigimo. Iš jų tarpo pristatome vieną Apeliacinio teismo sprendimą dėl viešojo pirkimo sutarties nutraukimo, kuris išsiskiria savo argumentų gausa bei teismų praktikos apibendrinimu. Teismo aptarta praktika leidžia perkančiosioms organizacijoms drąsiau ir efektyviau ginti savo interesus, kai tiekėjai susiduria su sutarties vykdymo sunkumais.

Taip pat pristatome labai įdomią, bet kartu diskutuotiną kasacinio teismo nutartį dėl atskyrimo būdu reorganizuojamo tiekėjo kvalifikacijos vertinimo. Šie išaiškinimai yra aktualūs dar ir todėl, kad kasacinis teismas tik antrą kartą po daugiau kaip 10 m. pasisakė panašiu klausimu. Taigi, tai – reikšmingas kelrodis perkančiosioms organizacijoms kad ir retai susiklostančioms situacijoms.

Gero skaitymo!

Dr. Karolis Kačerauskas

„Ellex Valiunas“ partneris, Viešųjų pirkimų ir valstybės pagalbos praktikos vadovas

[Kontaktai](#)

TEISĖS AKTŲ PAKEITIMAI

46-ąją metų savaitę nebuvo priimta viešųjų pirkimų sričiai reikšmingų teisės aktų.

INSTITUCIJŲ AKTUALIJOS

1. **VPT: [atnaujino](#)** CVP IS Sutarčių viešinimo posistemę, kurioje nuo šiol galima nurodyti išimtis, kai žaliasis pirkimas galėjo būti nevykdomas.
2. **VPT: [atnaujino](#)** viešojo pirkimo objektų (nurodytų VPĮ 37(9) str. ir 47(9) str.) Bendrojo viešųjų pirkimų žodyno (BVPŽ) kodų sąrašą.
3. **VPT: [kviečia](#)** verslo subjektus registruotis CVP IS ir tapti tiekėjais. VPT informaciniame-mokomajame [vaizdo klipse](#) pateikia glaustus paaiškinimus, kaip užsiregistruoti CVP IS ir naudotis šios sistemos privalumais.
4. **VPT: [kviečia](#)** tiekėjus į mokymus „Apie viešuosius pirkimus paprastai“, kurie vyks 2023-12-01, 10 val. per MS Teams platformą. VPT mokymuose sieks paprastai ir aiškiai papasakoti pradedantiesiems tiekėjams, ką svarbiausia žinoti norint dalyvauti viešuosiuose pirkimuose. VPT pristatys, kaip atskirti pirkimo būdus, kas yra bendrosios ir specialiosios sąlygos, kaip susirasti skelbimus, kaip pateikti savo pasiūlymą pirkimų, taip pat pateiks praktinių pavyzdžių. VPT pažymi, kad nuorodą į mokymus gaus tik tie verslo atstovai, kurie jau prisiregistravę prie CVP IS ir užpildė [anketą](#).

TEISMŲ PRAKTIKA

1. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas: dalyvio reorganizavimas atskyrimo būdu savaime nelemia jo pajėgumo neatitikties viešojo pirkimo metu (UAB „HSC Baltics“ v VĮ Turto bankas, 2023-11-13)

leškovė tiekėja ginčijo PO sprendimą atmesti jos ir partnerės bendrą pasiūlymą. PO priėmė ginčo sprendimą dėl to, kad po leškovės ir jos partnerės pripažinimo pirkimo laimėtojomis įvyko leškovės reorganizacija atskyrimo būdu, t. y. dalis verslo (darbuotojų, turto, įsipareigojimų ir veiklos) buvo perkelta į naują juridinį asmenį. Todėl PO vertino, kad leškovė prarado pasiūlyme deklaruotą reikalaujamą įrodyti kvalifikaciją – techninį pajėgumą (kompetentingą darbuotoją – statybos vadovą), profesinę patirtį (įvykdytas sutartis) ir aplinkos apsaugos vadybos sistemos standartą. Šalių pozicija išsiskyrė dėl to, kokių kvalifikacijos reikalavimų po reorganizacijos leškovė nebeatitinka ir kaip turėtų būti sprendžiama susidariusi situacija – ar turi būti vertinama leškovės partnerės kvalifikacija ir (ar) leidžiama pasitelkti nuo leškovės atsiskyrusį (naujai sukurtą) juridinį asmenį.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, pritardamas pirmos ir apeliacinės instancijos teismo sprendimams, vertino, kad leškovės pasiūlymo atmetimas neteisėtas.

Pirma, dėl techninio pajėgumo vertinimo LAT nurodė, kad nėra ginčo dėl to, kad dalis darbuotojų, kurie atitinka iškeltus kvalifikacijos reikalavimus, vienu metu dirba keliems darbdaviams: tiek leškovei, tiek nuo jos atsiskyrusiam juridiniam asmeniui. Esminę reikšmę nagrinėjamu atveju turi darbuotojus ir darbdavius siejantis teisinis ryšys, o ne leškovės atskyrimo sąlygos, pagal kurias kvalifikaciją pagrindžianti dokumentacija buvo perduota naujam juridiniam asmeniui. Juolab kvalifikacija yra objektyvi kategorija (nagrinėjamu atveju – darbuotojams suteikta specialioji teisė). Be to, kvalifikacija įgyjama, be kita ko, susitariant dėl būsimo kompetentingo darbuotojo įdarbinimo. Taigi, egzistuoja įvairių tiekėjo ir fizinio asmens teisinio santykio formų.

TEISMŲ PRAKTIKA

Antra, dėl aplinkos apsaugos vadybos sistemos standarto LAT pažymėjo, kad pagal pirkimo sąlygas, be reikalaujamų EMAS arba ISO 14001 sertifikatų, buvo priimami lygiaverčiai sertifikatai. Nors pagal atsiskyrimo sąlygas ieškovės turėtas sertifikatas perėjo naujam juridiniam asmeniui, tačiau šį sertifikatą išdavusi įstaiga vėliau (po daugiau kaip trijų mėnesių) ieškovei išdavė pažymą, kurioje nurodyta, kad ieškovei buvo atliktas specialus auditas, kurio metu nustatyta, jog ieškovės organizaciniai pokyčiai neturėjo įtakos jai išduotų sertifikatų galiojimui. Dėl to LAT laikė, kad ieškovė įrodė savo atitiktį šiam reikalavimui.

Trečia, dėl profesinio pajėgumo byloje nekilo ginčo, kad ieškovė dėl reorganizavimo jį prarado, tačiau išsiskyrė šalių pozicijos dėl galimybės iš naujo pagrįsti atitiktį šiam reikalavimui. Šiuo aspektu LAT pasisakė dėl tiekėjo pasiūlymo vertinimo santykio su ribojimais tikslinti pateiktą pasiūlymą. Kasacinis teismas nurodė, kad pagal jo praktiką tiekėjo reorganizavimas (sujungimo) būdu nelemia tiekėjo pasiūlymo trūkumo ir jo atmetimo. Ši praktika turėtų būti taikoma ir kitam reorganizacijos pobūdžiui, t. y. atskyrimui.

Kai pirkimo procedūrų metu reorganizuojamas dalyvis, abi šalys, t. y. tiek reorganizuojamas tiekėjas, tiek ir PO – turi būti aktyvūs, teikti informaciją ir tikrinti, ar ir kaip dėl to pasikeitė šio dalyvio asmeninė padėtis. Šis susiklosčiusios situacijos aiškinimas(is) nelaikytinas pasiūlymo esmės pakeitimu. Kasacinis teismas konstatavo, kad reorganizavimas yra objektyvi aplinkybė, dėl kurios persitvarkiusiam tiekėjui yra leidžiama pasitelkti nuo jo atsiskyrusį ūkio subjektą, jei tai neiškreipia dalyvių konkurencinės padėties, t. y. pirminis tiekėjo pasiūlymas nepasikeičia taip, kad iš neatitinkančio padaromas atitinkantis pasiūlymas.

Ketvirta, LAT, be kita ko, konstatavo, kad PO sprendimo atmesti ieškovės pasiūlymą neteisėtumą lemia tai, kad iškeltus kvalifikacijos reikalavimus atitiko bendrą pasiūlymą pateikęs ieškovės jungtinės veiklos partneris.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartį skaitykite [čia](#).

TEISMŲ PRAKTIKA

2. Lietuvos apeliacinis teismas: perkančioji organizacija, nutraukusi sutartį, neturi mokėti tiekėjui už atliktus darbus, jei nė viena sudėtinė šio darbo dalis nebuvo atlikta tinkamai (UAB „Proit“ v Valstybės duomenų agentūra, 2023-11-16)

Tarp tiekėjo UAB „Proit“ ir perkančiosios organizacijos Valstybės duomenų agentūros susiklostė ginčas dėl pastarosios sprendimo nutraukti viešojo pirkimo sutartį, taip pat PO sprendimo įrašyti tiekėją į nepatikimų tiekėjų sąrašą ir neatsiskaitymo už darbus. Sutartyje įtvirtinta, kad informacinė sistema turi būti kuriama iteracijomis (viena paskui einančiomis sekomis), kurių yra 4, o šios turi būti įgyvendintos per 12 mėn. nuo Sutarties įsigaliojimo dienos (iki 2022-11-19). Pagal Sutartį PO turi teisę iš tiekėjo pagal poreikį užsakyti papildomų paslaugų, iki 3500 val.; šios papildomos paslaugos turi būti susijusios su pirkimo objektu, užsakomos paraleliai kuriant iteracijas ir gali būti teikiamos 16 mėn. nuo Sutarties įsigaliojimo dienos (iki 2023-03-19). Tiekėjui laiku nesukūrus nė vienos sistemos iteracijos, PO 2022-10-25 priėmė sprendimą, kad Sutartis nutraukiama nuo 2022-11-09.

Lietuvos apeliacinis teismas paliko nepakeistą pirmosios instancijos teismo sprendimą, kuriuo tiekėjo reikalavimai dėl Sutarties nutraukimo pripažinimo neteisėtu ir atsiskaitymo už darbus buvo atmesti. Toliau pristatome pačius svarbiausius ir labiausiai su viešųjų pirkimų teise susijusius išaiškinimus.

Pirma, Teismas pažymėjo, kad vienašalio sutarties nutraukimo teisėtumas pirmiausia vertinamas atsižvelgiant į sutartyje įtvirtintą tvarką bei bendruosius sąžiningumo ir teisingumo principus. Kai viešojo pirkimo sutartyje aiškiai apibrėžtas esminis sutarties pažeidimas, o PO nustato tokio pažeidimo sąlygas, jai kyla pareiga nutraukti sutartį, tai nelaikoma *favor contractus* (prioritetas sutarties vykdymui, išsaugojimui) principo pažeidimu. Teismas vertino, kad Sutartis nutraukta laikantis joje nustatytos tvarkos, t. y. dėl termino, kuris yra esminė Sutarties sąlyga, susijusi su gaunamu finansavimu, praleidimo.

TEISMŲ PRAKTIKA

Antra, Teismas nesutiko su tiekėjo argumentu, kad Sutartis nutraukta neteisėtai, nes joje neįtvirtinta, dėl kokio konkretaus tiekėjo vėlavimo PO gali vienašališkai nutraukti sutartį. Teismas nurodė, kad pagal Sutartį tiekėjas turėjo pateikti išsamų projekto planą, kuriame būtų nustatyti tarpiniai darbų terminai, darbų vykdymo grafikas, Projekto etapai ir kt. esminė informacija. Šį planą tiekėjas pateikė, bet vėliau jo nesilaikė. Be to, Teismas atmetė įvairius tiekėjo argumentus dėl pačios PO kaltės, užvėlinant iteracijų pridavimą, nes tiekėjas laiku ir nustatyta tvarka (i) neginčijo Sutarties nuostatų, be to, sumokėjo baudą, kuri jam buvo paskirta už vėlavimą; (ii) nekėlė PO atsakomybės klausimo dėl netinkamo jos vykdymo.

Trečia, Teismas atmetė tiekėjo argumentus dėl tariamai neaiškių viešojo pirkimo sąlygų, susijusių su pagrindinės užduoties (12 mėn.) ir papildomų paslaugų užsakymo (16 mėn.) terminais, kurie, tiekėjo vertinimu, galėtų būti aiškinami prisijungusios šalies naudai. Teismas nurodė, kad tiekėjui pirkimo sąlygos buvo aiškios visuomet – nuo pasiūlymo pateikimo iki Sutarties nutraukimo, todėl jis Sutarties nutraukimo ginčijimo metu nebegali kvestionuoti iškeltų reikalavimų turinio. Teismas konstatavo, kad tiekėjas turėjo laikytis tiek tarpinių, tiek galutinių terminų, ši pareiga nesumenksta tik dėl to, kad Sutartyje aiškiai nenurodytas vėlavimo dienų skaičius kaip pagrindas nutraukti Sutartį. PO, vieną kartą nustačiusi naujus tarpinius terminus, neprivalėjo darsyk jų pakeisti, ypač, kai tiekėjas nuolatos ir šiurkščiai pažeidė nustatytus terminus ir apie tai buvo ne kartą įspėtas.

TEISMŲ PRAKTIKA

Ketvirta, Teismas pažymėjo, kad iteracijos sudarytos iš atitinkamų etapų (analizės, projektavimo, kūrimo, priėmimo testavimo, mokymų ir bandomosios eksploatacijos). Atsižvelgiant į tai, darytinos išvados, kad (i) tinkamu konkrečios iteracijos atlikimu galima pripažinti tik tokį rezultatą, kai įvykdomi visi nurodyti etapai, todėl (ii) atsiskaitymo su tiekėju pareiga PO kyla tik tada, kad bent viena iteracija atlikta integraliai – nuo pradžios iki pabaigos. Be to, tai, kad besibaigiant iteracijų kūrimo terminui nė viena jų nebuvo visiškai sukurta, pagrįstai PO leido spręsti (nebesitikėti), jog Sutartis nebus tinkamai laiku įvykdyta. Šio vertinimo teisėtumui nedaro įtakos tai, kad Sutarties nutraukimo metu (2022-10-25) dar nebuvo suėję galutiniai iteracijų kūrimo terminai (2022-11-19).

Lietuvos apeliacinio teismo nutartį skaitykite [čia](#).

Viešųjų pirkimų ir valstybės pagalbos praktika

Patikimos rekomendacijos visais viešųjų
pirkimų proceso klausimais.

[Susipažinkite su komanda](#)

Plačiau apie „Ellex Valiunas“ – ellex.legal/lt

